КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ

БЕКИТИЛДИ
Кыргыз Республикасынын
билим берүү жана илим
министрлигинин
Буйругу №__863/1_____
«___10___»___май____2022ж.

Каттоо номери 8
Код 200724

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ОРТО КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮСҮНҮН МАМЛЕКЕТТИК БИЛИМ БЕРҮҮ СТАНДАРТЫ

Адистиги: 030505 – «Укук коргоо иши»

Квалификациясы: юрист

Бишкек 2022

1-глава. Жалпы жоболор

1. Ушул Кыргыз Республикасынын орто кесиптик билим берүүсүнүн 030505 – «Укук коргоо иши» адистиги боюнча мамлекеттик билим берүү стандарты (мындан ары - Мамлекеттик билим берүү стандарты) «Билим берүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы башка ченемдик укуктук актыларына ылайык иштеп чыккан.

2. Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында төмөнкү түшүнүктөр пайдаланылат:

-негизги кесиптик билим берүү программасы - максаттарды, күтүлгүчү натыйжаларды, тийиштүү адистик боюнча билим берүү процессин ишке ашыруунун мазмунун жана уюштурулушун регламенттөөчү окуу-методикалык документтердин жыйындысы;

- сабактардын цикли - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон билим берүү программасынын бир бөлүгү же окуу сабактарынын жыйындысы;

- модуль - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон окуу сабактарынын бөлүгү;

- компетенция - окуучунун аныкталган бир чөйрөдө майнаптуу жана жемиштүү иштөөсү үчүн зарыл болгон билими жагынан даярдоого карата алдын ала коюлган социалдык талап (ченем);

- кредит - негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугунун шарттуу ченеми;

- окутуунун натыйжалары - негизги билим берүү программасы/модулу боюнча окутуунун натыйжасында ээ болгон компетенциялар;

- кесиптик стандарт - кесиптик иштин конкреттүү түрүнүн чегинде анын мазмунуна жана сапатына карата талаптарды белгилөөчү, кызматкер кайсы иште болсо да, кайсыл уюмда болсо да өзүнүн ордун татыктуу ээлеши үчүн кызматкерде болушу милдеттүү болгон квалификациянын сапаттык деңгээлин баяндаган негиз түзүүчү документ.

Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартын аткаруу менчигинин түрүнө жана ведомстволук таандыктыгына карабастан, орто кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык билим берүү мекемелери үчүн милдеттүү болуп саналат.

2-глава. Колдонуу жааты

3. Ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты 030505 – «Укук коргоо иши» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программаларын ишке ашырууда милдеттүү болгон ченемдердин, эрежелердин жана талаптардын жыйындысын билдирет жана Кыргыз Республикасынын аймагында тиешелүү

адистик боюнча лицензиясы жана аккредитациясы бар, менчигинин түрүнө жана ведомстволук таандыктыгына карабастан орто кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык билим берүү уюмдарынын уюштуруу-методикалык документтерди иштеп чыгуусу, орто кесиптик билим берүүсүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн сапатын баалоосу үчүн негиз болуп эсептелет.

4. 030505 – «Укук коргоо иши» адистиги боюнча Мамлекеттик билим берүү стандартынын негизги колдонуучулары болуп төмөнкүлөр саналат:

- ушул адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программаларын ишке ашырууга укуктуу билим берүүнүн уюмдарынын администрациясы жана педагогикалык курамы;
- ушул адистиктеги негизги билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча өзүнүн окуу ишин натыйжалуу ишке ашыруу үчүн жооптуу студенттер;
- кесиптик иштин тийиштүү чөйрөсүндөгү адистердин жана иш берүүчүлөрдүн бирикмелери;
- Кыргыз Республикасынын билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын тапшырмасы боюнча негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыз кылуучу окуу-методикалык бирикмелер жана кеңештер;
- орто кесиптик билим берүүнү каржылоону камсыз кылуучу билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар;
- орто кесиптик билим берүү системасында мыйзамдардын сакталышын контролдоону камсыз кылуучу, орто кесиптик билим берүү чөйрөсүндө аккредитациялоочу жана сапатын контролдоочу билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар;
- билим берүү программаларын жана уюмдарын аккредитациялоочу агенттиктер.

3-глава. Адистиктин жалпы мүнөздөмөсү

5. 030505 – «Укук коргоо иши» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүүсүнүн программасын өздөштүрүү формалары:

- күндүзгү;
- күндүзгү-сырттан (кечки);
- сырттан окуу.

6. Жалпы орто билим берүүнүн базасында күндүзгү окуу формасы боюнча орто кесиптик билим берүүнүн адистиги боюнча негизги билим берүү программасын өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү 1 жыл 10 айдан кем эмести түзөт. Ушул кесиптик билим берүү программасын негизги жалпы билим берүүнүн базасында ишке ашыруу учурунда өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтү 1 (бир) жылга узартылат.

7. Орто кесиптик билим берүү программасына интеграцияланган жалпы орто билим берүүнүн жалпы билим берүү программасын (10 жана 11-

класстар) ишке ашырууда жалпы орто билими жөнүндө документ (аттестат) берилбейт, ал эми сабактар боюнча баалар орто кесиптик билим берүү жөнүндө документке (дипломго) коюлат.

8. Абитуриентте окууга тапшырууда төмөнкү документтердин бири болуусу тийиш:

- жалпы орто билими жөнүндө аттестат;
- негизги жалпы билими жөнүндө күбөлүк.

9. Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалыштырылган учурда орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүү мөөнөтү орто кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан күндүзгү окуу формасында өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтүнө карата 6 айга узартылат.

Орто кесиптик билим берүүнүн программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюму кайра аттестациялоонун (кайра зачет тапшыруунун) жыйынтыгы менен башка адистик боюнча жогорку кесиптик билим же орто кесиптик билим алууда студент өздөштүргөн (өткөн) өзүнчө дисциплиналар (модулдар) жана (же) өзүнчө практикалар боюнча окутуунун натыйжаларын толук же жарым-жартылай кайра кабыл алышы мүмкүн.

Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн башка ченемдик мөөнөттөрү өзүнчө ченемдик укуктук акт менен бекитилет.

10. Күндүзгү окуу формасы боюнча орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларынын эмгек сыйымдуулугу 120дан кем эмес кредитти түзөт. Бир окуу семестринин эмгек сыйымдуулугу 30дан кем эмес кредитке барабар (окуу процесси эки семестрлик болуп уюштурулган учурда).

Бир кредит студенттин окуу ишинин 30 саатына барабар (анын ичине аудиториялык, өз алдынча иши жана аттестациянын бардык түрлөрү кирет).

Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалыштырылган учурда негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугу окуу жылы үчүн 45тен кем эмес кредитти түзөт.

11. Инсанды окутуу жана тарбиялоо жаатында 030505 – «Укук коргоо иши» адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын максаттары.

030505 – «Укук коргоо иши» адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын инсанды тарбиялоо жаатындагы максаты болуп төмөнкүлөр саналат: гуманитардык, социалдык, экономикалык, математикалык, табият таануу жана укуктук билимдердин негиздерине окутуу, бүтүрүүчүгө тандалган ишмердик тармагында ийгиликтүү иштөөгө, анын билим деңгээлине өбөлгө түзгөн универсалдуу жана предметтик адистештирилген компетенцияларга ээ

болууга мүмкүндүк берүүчү орто кесиптик билим алуу социалдык мобилдүүлүк жана эмгек рыногунда туруктуулук.

030505 – «Укук коргоо иши» адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын инсанды тарбиялоо жаатындагы максаты болуп төмөнкүлөр саналат: Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын студенттердин социалдык-инсандык сапаттарын калыптандыруу жаатындагы максаттары камтылат: максатка умтулгандык, уюшкандык, эмгекчилдик, жоопкердик, жарандуулук, коммуникативдүүлүк, толеранттуулук, жалпы маданияты жогорулатуу.

12. 030505 – «Укук коргоо иши» адистиги боюнча бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин чөйрөсүнө төмөнкүлөр кирет: укуктук ченемдерди ишке ашыруу; мыйзамдуулукту жана укук тартибин камсыздоо, укуктук окутуу жана тарбиялоо.

13. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин объектилери болуп төмөнкүлөр саналат:

- юридикалык мааниге ээ окуялар жана аракеттер;
- укук коргоо иш чөйрөсүндөгү коомдук мамилелер.

14. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин түрлөрү:

ыкчам-кызматтык;

уюштуруу-башкаруучулук;

укук колдонуучулук.

Бүтүрүүчү жогорку юридикалык билимди талап кылбаган ыкчам-кызматтык, уюштуруу-башкаруучулук жана укук колдонуу кызматтарга даярдалат: юрисконсульт, кенже тергөөчү, алгачкы тергөөчү, укук коргоо орандарында бөлүм адистери, нотариустун, адвокаттын жардамчысы ж.б., мамлекеттик бийлик органдарында жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында.

15. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин милдеттери:

- ыкчам-кызматтык ишмердүүлүк:

мыйзамдуулукту, укук тартибин, инсандын, коомдун, мамлекеттин коопсуздугун камсыз кылуу;

мыйзамдардын аткарылышын камсыз кылуу;

ыкчам-кызматтык иш-чаралардын ишке ашырылуусу;

кылмыштарды жана башка укук бузууларды табуу, ачуу жана тергөө;

атайын жана криминалистикалык техника менен камсыздоону ишке ашыруу;

мамлекеттик сырды түзгөн маалыматтарды, жашыруун мүнөздөгү маалыматтарды жана мыйзам менен корголуучу башка сырларды коргоону камсыз кылуу;

укук коргоо органдарынын кызматкерлери, жергиликтүү бийлик өкүлдөрү, жарандык коомдун өкүлдөрү, жарандар менен өз ара аракеттешүү.

- уюштуруу жана башкаруу ишмердүүлүгү:

күнүмдүк кызматтык иштин шарттарында да, стандарттуу эмес шарттарда да, экстремалдык кырдаалдарда да чакан топтордун ичинде уюштуруучулук-башкаруучу функцияларды ишке ашыруу.

- укук колдонуу ишмердүүлүгү:

өнүккөн укуктук аң-сезиминин, укуктук маданиятынын негизинде кесиптик милдеттерин ишке ашыруу;

материалдык жана процессуалдык укукту колдонуу жана ишке ашыруу;

мыйзамга дал келген чечимдерди кабыл алуу жана мыйзамдуу аракеттерди көрүү;

юридикалык документтерди түзүү

16. Орто кесиптик билим берүүнүн 030505 – «Укук коргоо иши» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүргөн бүтүрүүчү төмөнкүлөргө даярдалат:

- жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасын өздөштүрүүгө;

- тездетилген программалар боюнча тиешелүү профилдеги жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасын өздөштүрүүгө (530500 - «Юриспруденция», 532200 - «Укук коргоо иши», 530002 - «Соттук экспертиза»).

4-глава. Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруунун шарттарына карата жалпы талаптар

17. Орто кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өз алдынча иштеп чыгышат. Негизги кесиптик билим берүү программасы адистик боюнча тийиштүү Мамлекеттик билим берүү стандартынын, улуттук квалификациянын алкагынын, квалификациянын жана кесиптик стандарттын (эгер болсо) тармактык/сектордук алкактарынын негизинде иштелип чыгат.

Орто кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары илимдин, маданияттын, экономиканын, техниканын, технологиянын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүүсүн эске алуу менен билим берүү сапатынын кепилдигин камсыз кылуу боюнча төмөнкүлөр менен туюндурулган сунуштарга ылайык негизги кесиптик билим берүү программасын 5 жылда бир жолудан кем эмес жаңылап турууга милдеттүү:

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыз кылуу боюнча стратегияларды иштеп чыгуу;

- билим берүү программаларына мониторинг жүргүзүү, мезгил-мезгили менен рецензиялоо;

- макулдашылган так критерийлердин негизинде студенттердин билимдеринин жана ыктарынын, бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларынын деңгээлин баалоонун объективдүү жол-жоболорун иштеп чыгуу;

- окутуучулук курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыз кылуу;

- бардык ишке ашырылуучу билим берүү программаларын жетиштүү ресурстар менен камсыз кылуу, аларды натыйжалуу колдонууну, анын ичинде окуп жаткандарды сурамжылоо аркылуу контролдоо;

- өзүнүн ишин (стратегиясын) баалоо жана башка билим берүү уюмдары менен салыштыруу үчүн макулдашылган критерийлер боюнча өзүн-өзү туруктуу негизде текшерип туруу;

- коомчулукка өзүнүн ишинин натыйжалары, пландары, инновациялары жөнүндө маалымдоо.

18. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо аларды учурдагы, орто аралык жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону камтышы керек - ал эки багытта жүргүзүлөт - дисциплиналарды өздөштүрүү деңгээлин баалоо; - 030505 - «Укук коргоо иши» адистиги боюнча орто кесиптик билим берүү негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча студенттердин компетенцияларын баалоо.

Студенттерди учурдагы аттестациялоо орто кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан белгиленген (педагогикалык кеңеш бекиткен) баалоонун модулдук-рейтингдик системасынын негизинде окуу семестринин ичинде жүргүзүлөт.

Студенттерди аралык аттестациялоо ар бир семестрдин аягында жүргүзүлөт жана бардык сабактар боюнча семестрдеги учурдагы аттестациялоонун жыйынтыктары боюнча жыйынтыктоочу баалар (сынактык баалар) коюлат.

Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялоо мамлекеттик аттестациялык тесттердин төмөнкү түрлөрүнөн турат: жалпы гуманитардык циклдин дисциплиналары боюнча жыйынтыктоочу дисциплиналар аралык мамлекеттик сынак; адистик боюнча дисциплиналар аралык жыйынтыктоочу сынак / жыйынтыктоочу квалификациялык ишин коргоо.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталган тартипте жүргүзүлөт.

Жыйынтыктоочу аттестацияны тапшыруу академиялык карызы жок жана окуу планында каралган окуу курсун толук бүтүргөн бүтүрүүчүгө уруксат берилет.

Негизги кесиптик билим берүү программасына ылайык келген этаптуу же түпкү талаптарга студенттердин жана бүтүрүүчүлөрдүн жеке жетишкендиктеринин шайкеш келишине карата студенттерди учурдагы, орто аралык аттестациялоо жана бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу аттестациялоо үчүн билимин, билгичтигин жана ээ болгон компетенцияларынын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү типтүү тапшырмаларды, контролдук иштерди,

модулдук тесттерди камтыган баалоо каражаттарынын базалары түзүлөт. Баалоо каражаттарынын базалары орто кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан иштелип чыгат жана бекитилет.

19. Негизги кесиптик билим берүү программасын иштеп чыгууда орто кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрдүн жалпы компетенцияларын (мисалы, социалдык өз ара аракеттенүү компетенцияларын, өзүн-өзү уюштурууну жана системалык-иш мүнөзүндөгү өз алдынча башкарууну) түзүү мүмкүнчүлүктөрү аныкталышы керек. Орто кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- өзүнүн социалдык-маданий чөйрөсүн түзүүгө;
- инсандын ар тараптуу өнүгүүсү үчүн зарыл болгон шарттарды түзүүгө;
- студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүнү, студенттердин коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышуусун кошкондо, окуу процессинин социалдык-тарбиялык компонентин өнүктүрүүгө түрткү берүүгө.

20. Орто кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун негизги кесиптик билим берүү программасы студенттин тандоосу боюнча сабактарды камтуусу керек. Студенттин тандоосу боюнча сабактарды түзүүнүн тартибин орто кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун педагогикалык кеңеши белгилейт.

21. Орто кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- студенттердин өзүнүн окуу программасын түзүүгө катышуусунун реалдуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга;
- негизги кесиптик билим берүү программасын түзүүдө студенттерди алардын укуктары жана милдеттери менен тааныштырууга;
- студенттер тандап алган сабактар алар үчүн милдеттүү болуп калаарын, ал эми алардын жалпы эмгек сыйымдуулугу окуу планында каралгандан кем болбошу керектигин түшүндүрүүгө.

22. Студенттер тандоосу боюнча окуу сабактарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чегинде негизги кесиптик билим берүү программасында каралган конкреттүү сабактарды тандап алууга укуктуу.

23. Студенттер орто кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму негизги кесиптик билим берүү программасында каралган бардык тапшырмаларды белгиленген мөөнөттөрдө аткарууга милдеттүү.

24. Студенттер негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүдө натыйжаларга жетишүү максатында студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана

чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга милдеттүү.

25. Студенттин окуу жүктөмүнүн максималдуу көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкары (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрүн камтуу менен жумасына 45 саат болуп белгиленет.

Күндүзгү окуу формасындагы бир жумалык аудиториялык сабактардын көлөмү адистиктин өзгөчөлүгүн эске алуу менен Мамлекеттик билим берүү стандарты менен аныкталат жана ар бир окуу дисциплинасын үйрөнүүгө бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 35тен кем эмес пайызын түзөт.

Окуу дисциплинасы боюнча өз алдынча иштөөгө бөлүнүүчү сааттарга ошол окуу дисциплинасы (модулу) боюнча экзаменге даярданууга каралган убакыт киргизилет.

26. Күндүзгү-сырттан (кечки) окуу формасында аудиториялык сабактардын көлөмү жумасына 16 сааттан кем болбошу керек.

27. Сырттан окуу формасында окутуучу менен сабак окуу мүмкүндүгү студентке жылына 150 сааттан кем эмес көлөмдө камсыз кылынуусу керек.

28. Окуу жылындагы эс алуу убагынын жалпы көлөмү 10 жуманы, анын ичинде кыш мезгилинде 2 жумадан кем эмести түзүүсү керек.

5-глава. Негизги кесиптик билим берүү программасына карата талаптар

29. 030505 – «Укук коргоо иши» адистиги боюнча бүтүрүүчү негизги кесиптик билим берүү программасынын максаттарына жана ушул Мамлекеттик билим берүү стандартынын 11 жана 15-пункттарында көрсөтүлгөн кесиптик иштин милдеттерине ылайык төмөнкү компетенцияларга ээ болушу керек:

а) жалпы:

ЖК1 - өз ишин уюштурууну, кесиптик милдеттерди аткаруу методун жана ыкмаларын тандоону, алардын натыйжалуулугун жана сапатын баалоону билүү;

ЖК2 - стандарттык жана стандарттык эмес абалдарда чечим кабыл алуу, маселелерди чечүү, жоопкерчиликти жана демилге көтөрүү;

ЖК3 - кесиптик милдеттерди натыйжалуу аткаруу, кесиптик жана инсандык өнүгүү үчүн зарыл болгон маалыматтарды издөө, чечмелөө жана пайдалануу;

ЖК4 - кесиптик ишинде маалыматтык-коммуникациялык технологияларды колдонуу;

ЖК5 - командада иштөөнү, кесиптештер, жетекчилер жана кардарлар менен натыйжалуу баарлашууну билүү;

ЖК6 - команда мүчөлөрүнүн (кол алдындагы) иши жана аларды иш орунда окутуу, тапшырмаларды аткаруунун жыйынтыгы үчүн жоопкерчилик алуу;

ЖК7 - жеке инсандык жана кесиптик өнүгүүсүн башкаруу, кесиптик иште эмгек шарттарынын жана технологиялардын өзгөрүүсүнө адаптациялануу;

ЖК8 - чакан жамаат менен уюштуруу-башкаруу иштерине даяр болуу.

ЖК9 - татаал жана экстремалдык шарттарда психологиялык туруктуулукту көрсөтүүгө, кесиптик ишмердиктин жүрүшүндө чыр-чатактарды болтурбоо жана чечүү;

ЖК10- коррупциялык иш аракеттерге каршылык көрсөтүү.

б) кесиптик ишмердүүлүктүн негизги түрлөрүнө ылайык келген кесиптик:

- ыкчам-кызматтык ишмердүүлүктө:

КК1 - укук субъектилери менен мыйзамдарды сактоону камсыз кылуу;

КК2 - мыйзамдуулукту жана укук тартибин, инсандын, коомдун жана мамлекеттин коопсуздугун, коомдук тартипти коргоону камсыз кылуу;

КК3 - окутуу профилдик даярдоого ылайык ыкчам-кызматтык иштерди ишке ашыруу;

КК4 - профилдик даярдоого ылайык кылмыштарды жана башка укук бузууларды ачууну, бетин ачууну жана тергөөнү камсыз кылуу;

КК5 - ыкчам кызматтык ишмердүүлүгүнүн ишин криминалистикалык техниканын жана атайын техника менен камсыздоону жүзөгө ашыруу;

КК6 - кылмыштуулуктун мыйзамдары, кылмыштуу жүрүм-турум жана аларды болтурбоо ыкмалары жөнүндө билимди колдонуунун негизинде кылмыштардын жана башка укук бузуулардын алдын алууну жүргүзүүгө, укук бузууларды жасоого шарт түзгөн себептерди жана шарттарды аныктоого жана жоюуну ишке ашуруу;

КК7 - укук коргоо органдарынын кызматкерлери, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, жарандык коомдун өкүлдөрү, жарандар менен биргеликте өздөрүнүн кесиптик ишин жүзөгө ашыруу.

- уюштуруучулук-башкаруучулук ишмердүүлүгүндө:

КК8 - күнүмдүк кызматтык иштин шарттарында да, стандарттуу эмес шарттарда да, экстремалдык кырдаалдарда да чакан топтордун ичинде уюштуруучулук-башкаруучу функцияларды ишке ашыруу.

-укук колдонуу ишмердүүлүгүндө:

КК9 - өнүккөн укуктук аң-сезиминин, укуктук маданиятынын негизинде кесиптик милдеттерин ишке ашыруу;

КК10 - ченемдик укуктук актыларды колдонууга, кесиптик ишмердүүлүктө материалдык жана процесстик укуктун ченемдерин ишке ашыруу;

КК11 - мыйзамдарга так ылайык чечимдерди жана юридикалык аракеттерди кабыл алуу;

КК12 - юридикалык документтерди даярдоодо көндүмдөрдү билүү.

30. Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик программасына төмөнкүдөй блоктор жана окуу циклдери кирет:

1-блок "Дисциплиналар (модулдар)":

1) жалпы гуманитардык цикл;

2) математикалык жана табигый илим цикли;

3) кесиптик цикл;

4) дене тарбия

2-блок "Практика";

3-блок "Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация".

Орто кесиптик окуу жайы мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык негизги билим берүү программасын иштеп чыгат жана улуттук квалификациянын алкактарына ылайык окутуунун натыйжаларына жетүүгө жоопкерчилик тартат.

Дисциплиналардын (модулдардын) топтомун жана алардын негизги билим берүү программасынын ар бир блогуна тиешелүү эмгек сыйымдуулугун орто кесиптик окуу жайы улуттук квалификациянын алкактарында каралган окутуунун натыйжаларынын жыйындысы түрүндө аны өздөштүрүүнүн талаптарын эске алуу менен ушул блок үчүн белгиленген көлөмдө өз алдынча аныктайт.

Негизги кесиптик билим берүү программасы жалпы гуманитардык циклдин билим берүү дисциплиналарын ишке ашырууну камсыз кылуусу керек, алардын тизмеси жана эмгек сыйымдуулугу Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы тарабынан аныкталат. Аталган дисциплиналардын мазмуну жана ишке ашыруу тартиби тиешелүү адистик боюнча орто кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты менен белгиленет.

Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасы ушул Мамлекеттик билим берүү стандартына тиркелген түзүмгө ылайык иштелип чыгат.

31. Сабактардын ар бир цикли базалык (милдеттүү) жана элективдүү бөлүккө ээ болушу керек. Элективдүү бөлүк базалык бөлүктүн сабактарынын мазмуну менен аныкталуучу студенттердин билимдерин, ыктарын жана көндүмдөрүн кеңейтүүгө жана тереңдетүүгө мүмкүндүк бериши керек. Элективдүү бөлүк орто кесиптик окуу жайы тарабынан ишке ашырылуучу кесиптик билим берүү программасынын өзгөчөлүктөрүнө жараша белгиленет.

Мамлекеттик аттестациянын көлөмүн эске албастан милдеттүү бөлүктүн көлөмү негизги билим берүү программасынын жалпы көлөмүнүн 50дөн ашпаган пайызын түзүүгө тийиш.

Орто кесиптик окуу жайы ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдарга (алардын арызы боюнча) алардын психофизикалык өнүгүүсүнүн өзгөчөлүктөрүн, жеке мүмкүнчүлүктөрүн эске алуучу жана зарыл болгон учурда аталган адамдардын өнүгүүсүнүн бузулушун оңдоону жана социалдык адаптациялоону камсыздоочу негизги билим берүү программасы боюнча окуу мүмкүндүгүн берүүсү тийиш.

Практика – келечектеги кесиптик ишмердүүлүккө байланыштуу иштердин айрым түрлөрүн аткаруу процессинде практикалык көндүмдөрдү

жана компетенцияларды калыптандырууга, бекемдөөгө, өнүктүрүүгө багытталган окуу ишинин бир түрү. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашырууда практиканын төмөнкү: окуу жана өндүрүштүк түрлөрү каралган. Практиканы башкаруу орто кесиптик билим берүү мекемесинин окутуучулар курамы тарабынан жүзөгө ашырылат. Практиканын максаттарын жана милдеттерин, программаларды жана отчеттуулуктун формаларын орто кесиптик окуу жайы практиканын ар бир түрү боюнча аныктайт.

32. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу окутулуучу сабактын профилине ылайык келген базалык билими бар жана системалык түрдө илимий жана (же) илимий-методикалык иш менен алектенген педагогикалык кадрлар менен камсыздалышы керек.

Кесиптик циклдин окутуучулары даярдоонун тийиштүү адистиги/ багыты боюнча жогорку кесиптик билимге ээ болуулары керек.

Кесиптик циклдин окутуучуларынын сапаттык курамын баалоодо 10 жылдан ашык стажы бар өндүрүштүк кызматкерлер эске алынат.

Окутуучулар 5 жылда бир жолудан кем эмес кесиптик деңгээлин жогорулатууга жана квалификациясын жогорулатууга милдеттүү.

Кесиптик билим берүү программасы боюнча мугалимдердин жалпы санында штаттык окутуучулардын үлүшү 80%дан кем эмес болушу керек. Адистештирилген уюмдардын кызматкерлеринин ичинен окуу процессине 15%ке чейинки окутуучулар тартылышы мүмкүн.

Окутуучу/студент ченемдик катышы 1:12ден ашпайт.

33. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашырууда негизги кесиптик билим берүү программасынын сабактарынын толук тизмеси боюнча түзүлүүчү маалыматтар базасын жана китепкана фондун ар бир студенттин колдонуусу камсыз кылынышы керек. Орто кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун билим берүү программасы лабораториялык практикумдарды жана практикалык сабактарды (түзүлүүчү компетенцияларды эсепке алуу менен аныкталат) камтууга тийиш.

Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон окуу адабияты жана/же электрондук адабият менен студенттердин камсыз болуусу бир студентке 0,5 экземплярдагы ченемге ылайык келиши керек. Окуу маалыматынын булактары заманбап талаптарга жооп берүүсү керек. Билим берүү процессинде мыйзам чыгаруу актылары, ченемдик документтер, кесиптик багыт берүүчү мезгилдүү басылмалардын материалдары пайдаланылышы керек.

Окуу процессинде гуманитардык жана социалдык-экономикалык дисциплиналар боюнча акыркы 5 жылдагы, математика жана табият таануу боюнча акыркы 10 жылдагы, кесиптик жана атайын дисциплиналар үчүн акыркы 10 жылдагы окуу жана окуу-методикалык адабияттар колдонулушу керек.

34. Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү

программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун орто кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун окуу планында каралган лабораториялык, дисциплиналык жана дисциплиналар аралык даярдоонун, студенттерди практикалык даярдоонун бардык түрүн жүргүзүүнү камсыз кылган, колдонуудагы санитардык жана өрткө каршы эрежелер менен ченемдерге ылайык келген материалдык-техникалык базасы болушу керек. Пайдалуу аянттын ченемдик мааниси 1 студентке (кв.м) 2 сменалык сабактарды эсепке алуу менен 7 кв.м болушу керек.

Кабинеттердин, лабораториялардын жана башка жайлардын минималдуу тизмеси.

Кабинеттер: коомдук-гуманитардык дисциплиналар, жалпы кесиптик дисциплиналар, кыргыз (орус) тили, чет тили, математика жана информатика, укук дисциплиналарынын, сот отурумдарынын залы.

Лабораториялар: информатика жана маалыматтык-коммуникациялык технологиялар (компьютер 1:12).

Спорт залы, көп профилдүү ачык стадиону.

Китепкана, Интернет байланышы бар окуу залы, иш-чара өтүүчү зал.

Юридикалык клиника.

35. Бүтүрүүчү квалификациялык иштердин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө коюлуучу талаптар Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети аныктай турган орто кесиптик билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрүн мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялоонун тартибин эске алуу менен орто кесиптик окуу жайы тарабынан аныкталат.

030505 – «Укук коргоо иши» адистиги боюнча ушул стандарт базалык билим берүү мекемесинин алдындагы ОКБ МББСны иштеп чыгуу боюнча Окуу-методикалык кеңеши – Кыргыз мамлекеттик юридикалык университетинин (КГЮА) Юридикалык колледжинде иштелип чыкты.

Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын ТҮЗҮМҮ

Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын түзүмү		Негизги кесиптик билим берүү программасынын жана анын окуу циклдеринин кредиттердеги көлөмү
		1 жыл 10 ай
1-блок	I. Жалпы гуманитардык цикл II. Математикалык жана табигый илимий цикл III. Кесиптик цикл	70-100
	Дене тарбия (көрсөтүлгөн семестрлерде жумасына 2 сааттан)	3-5 семестрлер
2-блок	Практика	15-40
3-блок	Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация	5-10
Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын көлөмү		120

Орто кесиптик билим берүүнүн болжолдуу окуу планы
030505 – «Укук коргоо иши» адистиги
Квалификациясы: юрист
Окутуунун ченемдик мөөнөтү: 1 жыл 10 ай

№	Окуу дисциплиналарынын аталышы (анын ичинде практикалар)	Жалпы эмгек сыйымдуулугу		Семестрлер боюнча болжолдуу бөлүштүрүү			
		кредиттер	сааттар	3 семестр	4 семестр	5 семестр	6 семестр
				Жуманын саны			
				12-18	12-18	12-18	9-18
1.	**Жалпы гуманитардык цикл**	**18**	**540**				
	Базалык бөлүгү	**15**	**450**				
	Кыргыз тили жана адабияты	3	90	x			
	Орус тили	2	60	x			
	Чет тили	2	60	x			
	Кыргызстандын тарыхы	4	120	x			
	Манастаануу	2	60		x		
	Кыргызстандын географиясы	2	60				
	Вариативдүү бөлүгү	**3**	**90**				
	БАРДЫГЫ:	**18**	**540**				
2.	**Математикалык жана табигый илимдер цикли**	**6**	**180**				
	Базалык бөлүгү	**4**	**120**				
	Кесиптик математика	2	60	x			
	Информатика	2	60		x		
	Вариативдүү бөлүгү	**2**	**60**				
	БАРДЫГЫ:	**6**	**180**				
3.	**Кесиптик цикл**	**75**	**2250**				
	Базалык бөлүгү	**60**	**1800**				
	Мамлекет жана укук теориясы	7	210	x	x		
	Конституциялык укук	6	180	x	x		
	Кыргызстандын мамлекет жана укук тарыхы	4	120	x			
	Чет мамлекеттердин мамлекет жана укук тарыхы	6	180	x	x		
	Жарандык укук	7	210			x	
	Жарандык-процесстик укук	4	120			x	
	Жазык укугу	6	180		x	x	
	Жазык-процесстик укук	5	150			x	
	Администрациялык-процедуралык укук	6	180		x	x	
	Кыргыз Республикасынын укук коргоо органдары	4	120			x	
	Укук коргоо органдарынын администрациялык иши	4	120			x	
	Укук коргоо органдарынын ыкчам-издөө иши	4	120			x	
	Вариативдүү бөлүгү	**15**	**450**				x
	БАРДЫГЫ:	**75**	**2250**				
4.	**Дене тарбия**		**Жума сына**	x	x	x	

			2с				
5.	**Практика**	**15**	**450**		х		х
6.	**Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация**	**6**	**180**				х
	Сынактардын саны (макс)			8-10	8-10	8-10	8-10
	Курстук/долбоордук иштердин саны				х		х
	Негизги билим берүү программасынын жалпы эмгек сыйымдуулугу	**120**	**3600**	**30**	**30**	**30**	**30**